

CUMHURİYET HALK PARTİSİ

BİLİM PLATFORMU POLİTİKA NOTLARI

@chp_bilim

bilim@chp.org.tr

bilim.chp.org.tr

DERİNLEŞEN BUHRAN AİLELERİ DAĞITIYOR: TEK ADAM REJİMİ HANELERİ YOKSULLUĞA VE ÇARESİZLİĞE SÜRÜKLÜYOR

Toplumumuzun temel direği olan güçlü ve müreffeh aile yapısı, toplumsal sorunların aşılmasının anahtarı olduğu gibi; dayanışmanın, hoşgörünün ve bir arada yaşama kültürünün gelişmesi ve toplumun kendisiyle barışık hâle gelmesinin de garantisidir. Aile kurumunun sarsılması ise toplumsal çözülmenin, gerilemenin ve çöküşün habercisidir. **Gelişmiş sosyal devletler bu yüzden aileyi güçlü ve sağlıklı biçimde yaşatmak, muhtaç olmasını ve dağılmasını engellemek için sosyo-psikolojik ve ekonomik sorunlara karşı dirençli hâle getirmeye çalışırlar. Çünkü ailelerin krizlere karşı dirençli hâle getirilmesi, yurttaşların esenliğinin de güvencesidir.**

19 yıllık Adalet ve Kalkınma Partisi (AKP) iktidarında ise ailenin dirlik ve düzeni bozulmuş; iktidar, aileleri uçurumun eşiğine getirerek sosyal dokuyu büyük bir çöküntüyle karşı karşıya bırakmıştır.

Bireysel ve toplumsal huzur için aile dirliğinin korunması zorunlu olduğu hâlde, bozuk ve bencil ekonomik düzen aileleri büyük bir çöküntü karşısında yalnız ve korunmasız bırakmıştır. Aile değerleri ve ailenin kutsiyetini dilinden düşürmeyen tek adam rejimi toplumumuzun en temel birimi olan aileyi kökten sarsmış, dağılmanın eşiğine getirmiştir.

AKP düzeni, koruyucusu olduğunu iddia ettiği aile kurumunu ve aile huzurunu bizzat kendisi yıkan bir duruma gelmiştir. Buhran aile bireylerinden başlayarak toplumun

AİLELER MUTSUZ

104.
sıra

Dünya Mutluluk Raporu'nda 104. sıradayız.

İNTİHARLAR ARTIYOR

%31

Geçim sıkıntısı kaynaklı intihar sayısı 2 yılda % 31 arttı.

GENÇLER YUVA KURAMIYOR

%21

Son beş yılda evlilik oranı %21 azaldı.

AİLELER DAĞILIYOR

%27

Boşanma sayısı 7 Yılda %27 arttı.

her kesimine sirayet etmiş, aileleri esir almış ve dirliğini bözmuştür. Kovid-19 pandemisi sürecinde krizin yönetilmemesi, ailelerin zaten uzun süredir pençesinde olduğu işsizlik, mutsuzluk ve depresyonu dayanılmaz hâle getirmiştir. Tüm toplumu saran yoksulluk, işsizlik ve çaresizliğin neden olduğu yıkımlar ve intihar vakaları buhranın derinleştiğini göstermektedir. Sarayın liyakatsiz yönetimi, dayanışma ağlarını sarsmış, aileleri kaygı dolu yalnızlığa ve yabancılaşmaya itmiştir.

Aileleri güçlendirerek müreffeh ve huzurlu bir yaşama kavuşturmak için kadınların, gençlerin, güçlendirilmesi, meslek sahibi yapılması; çocukların yaşlıların, bağımlı nüfusun kapsayıcı sosyal politikalarla desteklenmesi gerekmektedir. İşsizlik, geçim sıkıntısı ve borçlarla boğuşan aile bireylerinin, özellikle ekonomik krizlere ve şoklara karşı güçlendirilmesi, buhran dönemlerinde destek paketleriyle, bunalıma sürüklenmesinin önlenmesi ailenin güçlendirilmesi için zorunluluktur. **Ancak gelişmiş sosyal devletlerin temel politikalarını izlemekten aciz olan Saray iktidarı, ailelerimize kol kanat germek yerine onlardan “helallik” istemeyi tercih etmiştir.**

Kadının güçlendirilmesi, her türlü suistimal ve şiddete karşı korunması, ailedeki çöküşü durdurmak ve aileleri esenliğe kavuşturmak için zorunluluktur. Buna rağmen Saray iktidarı, kadınların önündeki ekonomik,

mesleki, psikolojik ve sosyolojik engellerin kaldırılması ve kadının aile içinde harcadığı emeğin karşılığını bulması için politikalar üretmek yerine, İstanbul Sözleşmesi’ni kaldırarak kadınları tüketen düzeni perçinlemiştir. **Ailelerimizi, kadınları güvence altına alan İstanbul Sözleşmesi değil, İstanbul Sözleşmesi’ni kaldırarak kadınları ataerkil şiddet karşısında korunmasız bırakan AKP’nin bozuk düzeni çökertmiştir.**

Milyonlarca ailenin temel gündemi geçim sıkıntısı, işsizlik, borçluluk, umutsuzluk ve güvencesizliktir. **Halkın gündeminden kopuk olan iktidar ise tarihte benzeri görülmemiş bir israf, inkâr ve kibir politikası içindedir.** Vatandaşın parasıyla lüks içinde yaşarken, milyonlarca emekçi asgari ücret üzerinden çay simit hesabı yapacak kadar yoksullaşmıştır. Saray çevresi; vatandaşı ve gençleri iş beğenmemekle itham etmekte, doğalgazın, elektriğin ucuz olduğunu ileri sürmekte; yoksulluk ve açlığın Türkiye için sorun olmaktan çıktığını iddia etmektedir. Oysa aileler, marketlerde **son kullanma tarihi geçmiş ürünler için kuyruğa girip, pazar artıklarıyla çocuklarını beslemeye çalışırken Saray, milletin midesine kuru ekmek giriyorsa “O zaman aç değil demek ki.”** diyebilecek kadar ailelerin **çığıllıklarına kulak tıkamış durumdadır.** Saray rejiminde aileler ıstırap, ebeveynler çocuklarına karşı mahcubiyet içindedir.

SARAY TÜRKİYE’Yİ MUTSUZ AİLELER ÜLKESİ YAPTI

Saray iktidarında mutsuzluk bir hastalık gibi milyonlarca aileyi ele geçirmiştir. Kayırmacı, müsrif ve plansız ekonomi politikalarının neden olduğu zorlu yaşam koşulları aileleri sarsmış, sosyal devletin tesis edilememesi, vatandaşın imdadına yetişecek kamu kurumlarının işlememesi, eğitim sisteminin iflasi, haksız vergiler ve cezalar aileleri çaresizliğe sürüklemiştir. **Aileler hızla güzel bir geleceğe yönelik inançlarını yitirmektedir. İktidar, ailelerimizin dayanma gücünü sarsarak varoluş koşullarını zorlamakta, sabrını sınamakta, onurlarını kırarak mutsuzluklarını katlamaktadır.**

Nitekim TÜİK Yaşam Memnuniyeti Araştırması'na göre Türkiye'deki iki insandan biri mutlu değildir. 2003 ve 2020 arasındaki **17 yıl içinde mutsuz olduğunu belirten vatandaşlarımızın sayısı 2'ye katlanmıştır**. Türkiye, Dünya Mutluluk Raporu'nda 2013 yılında 77. sıradayken, 2021'de 104. sıraya gerilemiştir. **Bangladeş ve Gine'de yaşayan insanlar ve aileler bile ülkemizin vatandaşlarından daha mutludur**. Toplumsal stres ve kriz derinleştikçe ailelerin düzeni ve psikolojik dengesi sarsılmış, aileler sosyal strese dayanıksız hâle gelerek, dağılma noktasına ulaşmıştır. Anti-depresan ilaç kullanımı, 2018-2019 yılları arasında %1,8 artarken; sadece 2019-2020 yılları arasında %9,6 artmıştır. 2020 yılında 54,6 milyon kutu reçeteli anti-depresan ilaç satışı olmuştur.

İNTİHARLARLA AİLELER YIKIMA SÜRÜKLENİYOR; İKTİDAR İSE SEYRETMEKLE YETİNİYOR

Aileler hemen her gün vicdanları yaralayan intihar vakalarıyla sarsılmaktadır. İnsanlarımızı yaşamdan koparan intiharlar aileleri yıkıma sürüklemektedir. Çaresiz insanlarımızın son çığlığı olan intiharlar, toplumsal yıkımı ve çöküşü derinleştirmektedir. Kendi eliyle yaşamına son verenlerin sayısı yıllar içerisinde sürekli artarak, 2019 yılında 3.406 olmuştur. **Geçim sıkıntısı kaynaklı**

ANTI-DEPRESAN ÇAĞI

%9,6

2019-2020 yıllarında anti depresan kullanımı %9,6 artmıştır.

HALK SEFALET İÇİNDE

4. sıra

Türkiye, Dünya Sefalet Endeksi'nde 60 ülke arasında 4. sırada.

intihar sayısı 2017'ye göre %31 artarak 2019'da 321'e çıkmıştır. Güvencesizlik, belirsizlik ve ağır iş koşulları nedeniyle intihar eden vatandaşlarımızın sayısında da artış görülmüştür.

Emekçi intiharı sayısı 8 yılda, 8 katına çıkmış; 2020'de ise en az 75 emekçi intiharı gerçekleşmiştir. Üstelik iktidarın Covid-19 pandemisi dönemindeki duyarsız ve ihmalkâr politikaları bu acı tabloyu daha da ağırlaştırmıştır. Koronavirüse yakalandığı için çalışamayan, borçlarını ödeyemeyen ve cebindeki 12 lirayı ailesine bırakarak canına kıyan baba ve daha onlarca intihar tüm toplumun vicdanında onulması imkânsız yaralar açmıştır.

Artan intiharlar tüm toplumda derin bir üzüntü ve çaresizlik yaratırken iktidar, duruma sessiz kalmakta, intiharları önleyecek politikalar geliştirerek üzerine düşen sorumluluğualmamaktadır. İntihar vakalarını bozuk ekonomik düzenin ve derinleşen buhranın sonucu olarak değil, bireysel trajediler olarak sunmakta ve intihar vakalarının artışıdaki payını gizlemeye çalışmaktadır. Nitekim Şubat 2021'de de CHP'li milletvekilleri tarafından TBMM'ye sunulan intiharların araştırılması önerisi, AKP ve MHP'li vekillerin oylarıyla reddedilmiştir.

BOZUK DÜZEN AİLELERİ VAROLUŞ MÜCADELESİNE İTTİ

AİLELERİMİZ, YOKSUNLUK VE ÇARESİZLİK İÇİNDE BOĞULUYOR

İnsanca bir yaşam süremeyen ve en temel yaşamsal ihtiyaçlarını bile karşılayamaz

İKTİDAR BORÇLANDIRIYOR

131 kat

19 yılda 131 kat daha borçlu hâle geldik.

KEPENKLER KAPANDI

24 bin

2020 yılında kapanan ticari işletme sayısı 24 bine ulaştı.

duruma gelen aileler, borç ve işsizlik sarmalında daha da yoksullaşmaktadır. TÜİK'in Eylül 2020'de açıkladığı Gelir ve Yaşam Koşulları Araştırmasına göre, **ailelerin yaklaşık %35'i haftada bir et tüketememekte, %20'si evinin ısınma ihtiyacını karşılayamamaktadır.** Saray rejiminde Türkiye'nin adı sefalet çeken ülkeler sıralamasında maalesef üst sıralara taşınmıştır. Dünya Sefalet Endeksi'nde 60 ülke arasında 4. sırada yer alan ülkemizde, halkımız sadece son bir yılda, kişi başına 1.500 dolar daha yoksul hâle getirilmiştir. TÜİK Mart 2021'de gıda enflasyonunun %18,11 olduğunu açıkladığı hâlde ailelerin mutfak enflasyonu bu oranın çok daha üzerindedir. Mart 2021'de gıda fiyatlarında Mart 2020'ye göre artış oranı %30 olmuştur. Bunun sonucunda ise **aileler sanki savaş koşullarında yaşıyormuşçasına bebeklerini şekerli suyla beslemeye, çöp konteynırlarından ve pazar yerlerinden kenara atılmış çürük besinleri toplamaya âdeta mahkûm edilmiştir.**

Tek adam rejiminin yüksek faiz, yüksek enflasyon, yüksek döviz kuru, yüksek işsizlik ve yüksek borçluluk kısılacına sıkıştırdığı ekonomide vatandaşlarımız faturaların ödemelerine bile yetişememektedir. **2020 ekim ayına kadar sadece 10 ay içinde 590 bin abonenin doğalgazı, fatura borcu nedeniyle kesilmiştir. Buna rağmen 2021'in başından beri doğalgaza her ay zam yapılmıştır. Kovid-19 pandemisi sürecinde evlere hapsolan ailelerimiz soğuk kış aylarında pahalı doğalgaz ve pahalı elektrik ödemeleriyle boğuşmaktadır.**

Geçtiğimiz yıllarda halkı tanzim satış kuyruklarına mecbur bırakan Saray rejimi, CHP'li belediyelerin halkın geçim sıkıntısına derman olmak için ailelere zor zamanlarda hak ettikleri hizmeti vermesini engellemeye çalışmaktadır. CHP'li büyükşehir belediyelerinin bağış kampanyalarından toplanan 15 milyon 250 bin TL'ye hukuksuzca el koyan Saray zihniyeti, bağış hesaplarını bloke etmiştir. Bloke edilen hesaplar arasında, her gün yüz binlerce yoksulun karnını doyuran aşevlerinin hesapları da bulunmaktadır. Saray, var olma mücadelesi veren ailelerin halk ekmek büfelerinden, daha ucuza ekmek almasını bile engellemeye çalışmıştır.

İŞSİZLİK VE GÜVENCESİZLİK YAYGINLAŞTI; ARTIK ÇALIŞANLAR BİLE YOKSUL

AKP'nin bozuk düzeni, 19 yıllık kötü yönetimin sonunda 10 milyon üstünde işsiz yaratmıştır. İşsizlikte dünyanın en kötü 20 ülkesinden biri olan Türkiye'de 24 milyon ailenin en az 10 milyonunda yoksulluk ve işsizliğin umutsuzluğu, huzursuzluğu egemendir. Tarihimizde ilk defa Saray iktidarında, iş aramaktan ümitsizce vazgeçen vatandaş sayımız, işsiz vatandaş sayımızı geçmiştir. Her 4 çalışandan 1'i kayıt dışı çalışmaktadır. Zorlu iş koşullarında kayıt dışı çalışanlar, kendilerinin ve ailelerinin güvencesizliğinin ve her an işsiz kalma ihtimalinin sıkıntısıyla baş etmek zorunda kalmaktadır. Belirsizlik, ailelere geçim sıkıntısı kadar külfet yüklemekte, onların ruhsal durumunu bozmaktadır.

Türkiye'de istihdam edilen vatandaşlarımız asgari ücretin düşüklüğü yüzünden yoksulluk girdabındadır. **İstihdam içerisindeki yoksul sayısı 2017'de 3,5 milyondan 2019'da 4 milyona çıkmıştır.** Dünyada, çalıştığı hâlde yoksulluk içinde olanların ortalaması %9 olduğu hâlde, Türkiye'de bu oran %14'ü aşmıştır. Açlık sınırının altında kalan asgari ücret neredeyse norm ücret hâline gelmiştir. **Çalışanların %65'i asgari ücret ve 1,5 kat civarında ücret almaktadır. Türkiye'de asgari ücretle çalışan oranı, AB ülkelerinin ortalamasından 6 kat fazladır.** İşsizlik, güvencesizlik, yoksulluk

sarmalındaki 10 milyonu aşkın işsize ek olarak, 10 milyona yakın asgari ücret civarında ücret alan çalışmamız da yoksullaşmaktadır. Bu koşullarda ailelerin geleceğe güvenle bakması değil, yarınlarını öngörebilmesi bile imkânsız hâle gelmiştir.

AİLELER BORÇLANMADAN YAŞAYAMAZ VE NEFES ALAMAZ HALE GELDI

Saray rejiminde, aileler borçlanmadan yaşamlarını idame ettiremez hâle gelmiştir. Ülkemizde **bireysel kredilerle bankalara borçlu olan 34,5 milyon insanımız bulunmaktadır. Türkiye'deki hane sayısının yaklaşık 24 milyon olduğu göz önünde bulundurulduğunda hemen her ailede birden fazla kişinin borçlu olduğu görülmektedir.** Aileler hayat pahalılığı ve enflasyonun gölgesinde en temel ihtiyaçlarını karşılayabilmek için bile borçlanmak zorunda kalmaktadır. **2002 yılında 6,6 milyar TL olan halkımızın tüketici kredisi ve kredi kartı borcu, Nisan 2021 itibarıyla 865 milyar TL olarak kaydedilmiştir. 19 yıllık AKP iktidarında halkımız 131 kat daha borçlu hâle getirilmiştir.**

Aileler boğazına kadar borç batağında olduğu hâlde, pandemide azalan gelirler ve artan enflasyon yüzünden borçlarını da ödeyemez olmuşlardır. Yalnızca 2020'de bireysel kredi ve kredi kartı borcunu 3,5 milyon kişi yasal takibe düşmüştür. Kredilerin geri ödeme sıkıntıları sonucunda aileler borç ve faiz cezası şokları yüzünden çaresizliğe sürüklenmektedir. Yaşam mücadelesi ve borç şokları ailelerimizi örselemekte, umutsuzluk ve çaresizlik içinde aile dramlarına sürüklemektedir.

HALK HASTALIKTAN KURTULSA, YOKSULLUKTAN KURTULAMIYOR

Son iki yılda yaklaşık 2 milyon yurttaşımız işini kaybetmiştir. Kısa çalışma ödeneğinden herkes yararlanamamış, 2021 itibarıyla **ücretsiz izine çıkarılan**

çalışanlara verilen destek aylık 1.431 TL olmuştur. Oysa 4 kişilik bir ailenin zorunlu gıda harcaması 2700 TL'nin üzerindedir. Isınma, barınma, sağlık gibi giderler eklendiğinde bir ailenin zorunlu harcamaları çok daha yüksek bir meblağa ulaşmaktadır.

Yıkıcı enflasyon rakamları ve derin ekonomik krize rağmen **AKP, TBMM'ye sunduğu torba yasa teklifinde vatandaşın dertlerini umursamaz biçimde, ücretsiz izin maaşına yalnızca 3 TL zam yapmayı önermiştir.** Saray, vatandaşlarımızın dertlerini ve mağduriyetlerini görmezden gelmiş, göstermelik tutarlarda desteklerle ailelerimizin sorunlarını umursamadığını gözler önüne sermiştir.

İŞÇİLER KOD-29 BAHANESİYLE İŞLERİNDEN OLUYOR; HAKLARINDAN MAHRUM BIRAKILIYOR

2020'de ahlak ve iyi niyet kurallarına uymadığı bahanesiyle (Kod-29) 177 bin işçi işten çıkarılmıştır. Hükümet, Kod-29'un pandemi koşullarında işten çıkarma yasağını aşındırmanın bir yöntemi olarak kullanılmasını önlememiştir. Kod-29 ile işten çıkarılanlar; kıdem tazminatı, ihbar tazminatı, işsizlik maaşı gibi haklardan yararlanamamaktadır. Ayrıca, kodun "ahlak ve iyi niyet" kurallarına vurgu yapması nedeniyle, işçilerin yeniden iş bulmaları da zorlaşmaktadır. Kısacası, **pandemi döneminde işten çıkarılmalar önlenmemiş, vatandaşlarımız bu zorlu koşullarda bile işsizliğe ve**

KARIN TOKLUĞUNA YAŞAM

%65 Çalışanların %65'i asgari ücret ve 1.5 kat civarında ücret almaktadır.

BORÇLU MİLYONLAR

34,5 milyon Bankalara borçlu olan 34,5 milyon vatandaş vardır.

FİRMALAR KAPANIYOR

15 bin 2020 yılında kapanan şirket sayısı 15 bini aşmıştır.

YAŞAM ŞARTLARI KÖTÜ

20 İşsizlikte dünyanın en kötü 20 ülkesinden biri Türkiye'dir.

açılığa mahkûm edilmiştir. Pandemi döneminde işini kaybeden bazı yurttaşlarımız geçinebilmek için çöp ve kâğıt toplayıcılığı yapmaya, yaşamak için eş dost akrabadan medet ummaya başlamış, çevrelerine muhtaç ve mahcup hâle getirilmişlerdir.

İŞYERLERİ KAPANDIKÇA ÇALIŞAN AİLELER KAN AĞLIYOR

Bozuk düzenin Türkiye'yi içerisine sürüklediği derin ekonomik buhran yüz binlerce işyerini iflasın eşiğine getirmiştir. Saray'ın pandemide gerekli ekonomi ve halk sağlığı önlemlerini almaması ise iş yerlerinin krizden sağ kurtulmasını olanaksızlaştırmıştır. **2020 yılında kapanan ticari işletme sayısı yaklaşık %27 artışla 24 bine ulaşmış, kapanan şirket sayısı %16 artışla 15 bini aşmıştır.** Pandemi sürecinde icra takiplerinin bir dönem durdurulması ve iflas erteleme uygulamalarındaki yasaklar nedeniyle sürecin tahribatı rakamlara henüz net yansımamıştır. Bu manzarayı pandemi ile açıklamaya çalışan Saray hükümeti, ekonominin 2020 öncesinde iflas ettiği gerçeğini gizlemektedir. 2019 yılında icra ve iflas dairelerine gelen dosya sayısı önceki yıl ile birlikte 31 milyon 485 bine ulaşmıştır. 2019 yılında 114 bin 977 iş yeri kapanmıştır. İş yeri kapanışları 2018 yılına göre %8,2 artmış, bu artış ile son 9 yılın en yüksek rakamı olmuştur.

Bu durum 2021 yılında iş yerlerini daha büyük bir iflas dalgasının beklediğini gösterdiği hâlde, Saray hükümeti, işletmelerin ihtiyacı olan faizsiz destek

paketlerini ve borç ödemelerinin ötelenmesini sağlamaktan acizdir. **İşverenin ve küçük esnafın yıllarca emek vererek kurduğu işletmesini kaybetmesiyle, emekçi ailelerimiz sarsılmaktadır.** İflaslar, borçlar ve işsizlik çalışan aileleri büyük bir bilinmezlik ve çaresizlik içine itmektedir. Borç batağı içindeki işletmeler, dayanma gücünü kaybetmek üzeredir.

ESNAF AİLESİ YALNIZ BIRAKILDI, MAHALLEDE MUTSUZLUK ARTTI

Kriz zamanlarında veresiye alışverişiyle mahallelinin yanında olan, toplumsal dayanışmayı ve diyalogu sağlayan esnafın kendisi desteğe muhtaç hâle getirilmiştir. Pandemide dükkân ve mağazalar kepenk indirmiş; kiralık ve satılık ilanlarının aylarca asılı kaldığı dükkânlar iş yapamamış, siftahsız kalmış hatta boşaltılmıştır. Esnaf krizde kıvranırken, **gerekli önlemleri almadan, lebaleb parti mitingleri ve kongreler düzenleyen AKP, pandemide esnafı yüzüstü bırakmıştır. 2020 yılı boyunca yaklaşık 100 bin esnaf kepenk kapamış, yani günde 275 esnaf iflas etmiştir. Kapatma döneminde yeme içme sektöründe 2 milyondan fazla esnaf ve emekçi; 155 bin büfe ve kuruyemişiçi, 200 bin restoran, lokanta ve kafe esnafı ve 80 bin kantin ve esnaf çalışanı gelirinden yoksun kalmıştır.**

Kapatılan esnaf işletmeleri ve yanlarında çalışanların aileleriyle birlikte 10 milyon civarı insanımıza açılığa mahkûm edilmiştir. Saray hükümeti esnafı mahallesinde yapayalnız bırakmıştır. Vergi, kira, fatura yardımları yapılmamış, esnafımız işletmenin masraflarını ve çalışanlarının maaşını ödeyemez hâle gelmiştir. İş ve gelir kaybı yaşayan esnafımızın hizmet sunduğu ve onun sayesinde evine ekmek götüren vatandaşlarımız düşünülüğünde buhran tüm topluma dalga dalga yayılmaktadır.

SAĞLIKÇILARA VE AİLELERİNE GEREKEN DESTEK VERİLMEDİ

Sağlık çalışanlarımız Kovid-19 sürecinde ağır koşullarda büyük fedakârlıkla çalışmış, ailelerinden günlerce hatta

haftalarca ayrı kalmışlardır. Bulaş riski altında çalışmalarına rağmen Kovid-19 testlerine erişimleri kısıtlı olan sağlık çalışanları, virüsü ailelerine bulaştırma korkusuyla evlerine gidememişlerdir. Barınma, ulaşım ve çocuk bakımı gibi sorunlarına bile çözüm sağlanmamıştır. **Pandeminin başından beri 400'den fazla sağlık çalışanımızın yaşamını yitirmesine rağmen, sağlık çalışanlarımıza emeklerinin karşılığı verilmemiş ve hatta Sağlık Bakanlığı tarafından emeklilik ve istifa hakları yasaklanmıştır.** Ayrıca dünyadaki uygulamaların aksine ülkemizde Kovid-19 sağlık çalışanları için hâlâ meslek hastalığı olarak kabul edilmemiş, sağlık çalışanlarımızın hakları gasp edilmiştir.

AŞIDA ÖĞRETMENLER VE AİLELERİ SONA BIRAKILDI

Pandemi döneminde öğretmenler ve aileleri ihmalkârlık nedeniyle göz ardı edilmiştir. İnternet altyapısının ve evlerdeki cihazların yetersizliği, kendileri de ebeveyn olan öğretmenlerin ve çocuklarının üzerine ek yükler ve maliyetler getirmiş; eğitim süreçlerinin aksamasına neden olmuştur. Kadro güvencesi olmaksızın, özlük haklarından yoksun çalışan ücretli öğretmenler ise, uzaktan eğitim sisteminin dışına itilerek aileleriyle birlikte tamamen yoksulluğa terk edilmiştir.

Pandemi sürecinde öğretmenlerimiz ayrıca, görev tanımlarında olmadığı hâlde İçişleri Bakanlığınca filyasyon ekiplerinde görevlendirildiği için öğretmenler ve aileleri hastalık riskiyle karşı karşıya getirilmiştir. Aşılama yapılmadan yüz yüze eğitime yeniden başlanmasıyla öğretmenlerin ve ailelerinin sağlığı riske atılmış, hiçbir destek sunulmayarak boynu bükük bırakılmıştır. Maalesef bu kötü yönetim ve basiretsizlik yüzünden pandeminin başından beri en az 100 öğretmenimiz Kovid-19 nedeniyle hayatını kaybetmiştir.

MÜSRİF SARAY, PANDEMİDE DESTEK OLMAK YERİNE AİLELERDEN IBAN'LA PARA İSTEDİ

Kovid-19 pandemisinde AKP'nin gereken ekonomik destekleri sağlamaması nedeniyle ülkemizde, ailelere sunulan destekler gelişmiş dünyanın oldukça gerisinde kalmıştır. Sarayın bozuk düzeni, aileleri maske dağıtımından fatura desteğine ve diğer yardımlara kadar pek çok alanda pandemi karşısında korunmasız ve yalnız bırakmış; depresyona sürüklenmekten alıkoyacak politikalar uygulamamıştır. Asgari ücret ve emekli maaşları başta olmak üzere ücretlere gerçek enflasyondan kaynaklanan kayıpları karşılayacak kadar zam yapılmazken; haciz tehdidiyle yüz yüze kalan çiftçilerimize herhangi bir destek açıklanmamış, ailelere kayda değer doğrudan destek verilmemiştir. Verilen yardımlar ise nesnel kriterlere göre değil, seçerek ve partizanca dağıtılmıştır.

Saray, pandemi döneminde halka destek olmadığı gibi, **IBAN verip zaten müşkül durumda olan ailelerimizin 2 milyar TL'sini de lüks harcamalarına dahil etmiştir.** "Biz Bize Yeteriz Türkiyem" adıyla düzenlenen kampanyayla, yoksulluk içinde yaşam mücadelesi veren vatandaşın vicdanından istifade eden Saray, ülkemizin adını, buna benzer yardım kampanyaları düzenleyen Sri Lanka, Irak, Lübnan, Senegal gibi ülkelerin yanına yazdırmıştır.

ESNAFA YARDIM YETERSİZ

275

Günde 275 esnaf iflas etmiştir.

HALKA REVA AÇLIK

10
milyon

10 milyon civarı insanımız açlığa mahkûm edilmiştir.

SAĞLIKÇILAR UNUTULDU

400

Pandemide 400'den fazla sağlık çalışanı yaşamını yitirmiştir.

ÖĞRETMENLER AŞILANMADI

100

En az 100 öğretmenimiz Kovid-19 nedeniyle hayatını kaybetmiştir.

Gelişmiş ülkeler, vatandaşlarını pandeminin ekonomik risklerinden korumak için ciddi miktarlarda yardım yaparken Türkiye yardım konusunda sınıfta kalmıştır. Pandemi döneminde nakdi gelir ve harcama desteğinin gayri safi yurt içi hasılaya (GSYİH) oranı Yeni Zelanda'da %19,1; ABD'de 16,7; İngiltere'de %16,2'ye kadar çıkmış; dünya ortalaması ise %7,3 olmuştur. Türkiye'de Saray'ın vatandaşımıza reva gördüğü desteğin GSYİH'ye oranı %1,1'de kalmıştır.

VİCDANSIZ CEZALARLA, DARDAKİ VATANDAŞ GELİR KAPISI OLARAK GÖRÜLDÜ

Tek Adam Hükümeti, pandemi koşullarında gerekli tedbirleri almadan, pandemi yasaklarını ihlal ederek miting ve kurultay düzenleme sorumsuzluğunu göstermiştir. Toplum sağlığını hiçe sayarak kongrelere taşınanların maske kuralını ihlal etmesine sessiz kalmıştır. Buna karşın on binlerce vatandaşa maske takmadığı gerekçesiyle en az 900 TL'den idari para cezası kesilmiştir. Asgari ücret 2.825 TL iken, sokağa çıkma yasağının ihlali gerekçesiyle kesilen cezanın tutarı 3.150 TL olarak belirlenmiştir. Zaten ekonomik darboğazdaki vatandaşlara keyfi uygulanan idari para cezaları zorunlu nedenlerle sokağa çıkan çok sayıda vatandaşın mağdur olmasına neden olmuştur.

2020'nin ilk 11 ayında kesilen idari para cezaları, 8,2 milyar TL'yi bulmuştur. Ocak 2021 itibarıyla 1 milyon 850 bin kişiye idari

para cezası kesilmiş, **yalnızca 2020'nin ilk üç ayında pandemi kuralları ihlali nedeniyle idari para cezası kesilen vatandaş sayısı ise 250 bini aşmıştır.** Halkımızın destek anlamında eline hiçbir şey geçmezken idari para cezaları üzerinden vatandaş gelir kapısı olarak görülmüştür.

Aile Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanı, Martayından itibaren iki aylık periyotlarla ihtiyaç sahibi 2 milyon 667 bin kişiye 274 milyon destek verileceğini açıklamıştır. Ayrılan yardım bütçesinden kişi başına iki aylık yalnızca 103 TL düşmektedir. 300 gramlık bir formül mamanın bile 65 TL civarında olduğu düşünülürken bir anne yapılan yardımla iki paket formül mama bile alamamaktadır. Bu yardım miktarı, Sarayın bakanlarının, ailelerin ihtiyaçlarından ne kadar kopuk olduğunun ve sorunları umursamadığının en çarpıcı göstergelerindedir.

KADINLAR ÇÖKEN AİLENİN ENKAZI ALTINDA KALİYOR

Toplumsal buhran dönemlerinde kadınlar hiç olmadığı kadar şiddetin ve yoksulluğun girdabına itilmektedir. **AKP'nin 19 yıllık yönetimi boyunca kadınlar ötekileştirilmeye ve şiddete karşı varoluş mücadelesine sürüklenmiştir.** Sarayın çarpık düzeninde tehdit altında kalan **kadınların "Ölmek istemiyorum." çığlıklarının boşlukta kaybolmasına her gün tanık olunmaktadır. AKP, kadınların öldürülmesine seyirci kalarak kadınlara ikinci sınıf vatandaş statüsünü layık gördüğünü gözler önüne sermektedir.**

KADIN CİNAYETLERİNİN VE AİLEDE ŞİDDETİN ÖNÜ ALINMIYOR

İşsizlik, yoksulluk ve geçim sıkıntısı kadar AKP'nin körüklediği ataerkil zihniyet, Türkiye'de kadınlara karşı şiddeti artırmakta, kadınlar erkek şiddeti karşısında her an huzursuz ve korku içinde yaşamak zorunda kalmaktadır. Son yıllarda ailelerin ve kadınların maruz kaldığı en büyük sorunların başındaki şiddet, maalesef cinnet ve eziyet boyutlarına ulaşmış, görmezden gelinemez bir hâl almıştır.

2019 yılında nüfusun %60'ı toplumda kadınların yaşadığı en büyük sorunun şiddet olduğunu düşünürken bu oran 2020 yılında, yani sadece bir yılda 6 puan artarak %66 olmuştur. 2010-2019 yılları arasında kadınların koruma talebi %317 oranında artmıştır. Koruma talepleri arttığı hâlde kadına karşı şiddet davalarının kabul edilme oranında düşüş görülmektedir. **2010 yılında %91,5 olan dava kabul oranı 2019'a gelindiğinde %81'e kadar düşmüştür.** AKP kadınları korumak için gerekli önlemleri almamakta ve hatta kadın cinayeti sayılarını düşük göstermektedir.

Kimi 23, kimi 36, kimi 60 kere resmi şikâyette bulunmuştu. "Ölmek istemiyorum." diye feryat eden kadınlar koruma talep ettiği, şikâyetçi olduğu hâlde resmi makamlarca umursanmadıkları için kendilerini tehdit eden erkekler tarafından canice öldürüldü. İstanbul Sözleşmesi uygulansaydı hayatta olabilecek yüzlerce kadın artık aramızda değil.

2020 yılında en az 300 kadın erkekler tarafından öldürülmüş, 171'i ise şüpheli şekilde ölü bulunmuş olmasına rağmen İçişleri Bakanlığı 2020 yılında yalnızca 266 kadının öldürüldüğünü iddia etmektedir. AKP'nin konuya yaklaşımı, kadını koruyup güçlendirecek ve bölünmüş olsa dahi ailelerin güvenliğini artıracak bir çözüme kavuşturılmaktan uzaktır. Kadına şiddetteki artışa rağmen, sığınma evleri ve kadınları koruyacak diğer mekanizmalar yetersizdir. Aile içi şiddet ve kadına karşı şiddet, hâlâ olağan dışı bir anlayışla iyi hâl indirimi veya haksız tahrik indirimi adında birtakım uygulamalarla cezasız kalmaktadır.

SARAYIN BOZUK DÜZENİ AİLEYİ DAĞITIYOR; İSTANBUL SÖZLEŞMESİ KADINI GÜÇLENDİRİYOR

Kadın cinayetlerini durdurmak ve aile içi şiddeti engellemek için

HALKA YARDIM YETERSİZ

%1,1

Türkiye'de halka desteğin GSYİH'ye oranı %1,1'de kalmıştır.

KADINLAR İŞSİZ

%34

Geniş tanımlı işsizlik kadınlar arasında %34'e ulaşmıştır.

çaba sarf etmeyen Tek adam rejimi, kadına karşı şiddetle mücadelenin en önemli araçlarından olan İstanbul Sözleşmesi'nden son derece manipülatif gerekçelerle çekilmiştir. **Saray iktidarı, kadınların korunup şiddete ve suistimal karşı güçlendirilmesinin, aile yapısını bozacağını iddia edebilecek kadar toplumsal risklere yabancılaşmıştır.** 2011 yılından bu yana 46 ülke ile Avrupa Birliği tarafından imzalanmış ve 2014 yılında onaylanmış olan İstanbul sözleşmesi, ülkelere; aile içinde, dışında ve toplumda toplumsal cinsiyet eşitliğini sağlama, kadını güçlendirme ve şiddete karşı tüm tedbirleri alma ve uygulama yükümlülüğünü getirmektedir.

%317

2010-2019 yılları arasında kadınların koruma talebi %317 oranında artmıştır.

300

2020 yılında en az 300 kadın erkekler tarafından öldürülmüştür.

AKP sözde "aile yapısına zarar verdiği" bahanesiyle Sözleşme'den çekilme konusunu tartışmaya açmış, Mart 2021'de sözleşmeden çıkmıştır. Saray, kısa vadeli siyasal çıkarları uğruna, kadınların ataerkil şiddet karşısında korunmasız bırakılmasına neden olacak kadar ailenin çıkarlarına sırtını çevirmiştir. Kadın haklarından atılan bu geri adım ve kadın cinayetleri, kadın erkek eşitliğinin ve aile içinde ve dışında kadına şiddeti ortadan kaldırma çabalarının artık garanti altında

HANELER YOKSULLAŞIYOR

%25

Çocukların %25'i yoksul hanelerde yaşamaktadır.

ÇOCUKLAR İŞÇİLEŞİYOR

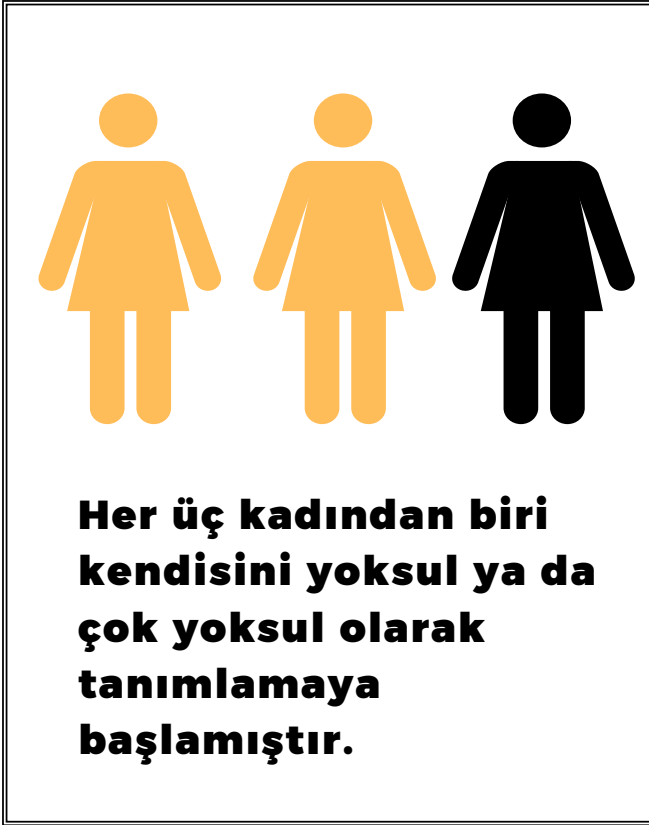
2 milyon

Ülkemizde çocuk işçi sayısı kayıtsızlarla birlikte 2 milyona ulaşmıştır.

olmamasına yol açmıştır. Bu durum hem kadınlara hem de ailelere büyük zarar verecektir. İstanbul Sözleşmesi'nden geri çekililmesiyle ailelerde şiddet mağduru bireyler korunamayacak ve ataerkil şiddet karşısında ailede huzurun ve güvenliğin ortadan kalkması nedeniyle kurumsal yıpranma hızlanacaktır.

SOSYAL DEVLETİN YOKLUĞU KADINLARI EVE HAPSETTİ

Bir yandan bozuk ekonomik düzen, diğer yandan ataerkil şiddet ile birlikte kadınların üzerine yıkılan ev ve bakım işleri, Türkiye'de kadınların iş gücüne ve toplumsal hayata katılımının önündeki en büyük engellerdir. Güvencesizlik, güvensizlik ve AKP iktidarının kadını eve hapsetmeye çalışan söylem ve politikaları, yoksul ve eğitimsiz kadını karşılıksız çalışan bir ev işçisi hâline getirmiş, kadınların üzerindeki stresi ve baskıyı artırmıştır.

Kadın işgücü, pandeminin bu yükleri artırmasıyla 2020 yılı boyunca neredeyse 1 milyon kişi azalmış ve 10 milyona gerilemiştir. İş gücüne katılımın %50 ile çok düşük olduğu ülkemizde geniş tanımlı işsizlik kadınlarda %37,7'ye ulaşmıştır. Pandemi döneminde kadınların %42'si

ücret kaybı yaşamıştır. Sosyal devletin özellikle ailedeki çocuk, yaşlı ve engellilerin bakımını üstlenen kadınlara tatminkâr bir destek sunması gerekirken, bu konuda kadınlar yalnız bırakılmış ve bu yükleri tek başına üstlenmek zorunda kalmalarına neden olunmuştur. Bu durum, iş gücüne ve sosyal hayata katılamayan, hâlihazırda ekonomik olarak kırılgan olan kadın vatandaşlarımızı bu açıdan daha da zor duruma sokarken, aileler tek maaşla güçlüğüle geçinmek zorunda kalmıştır.

KADINLAR KOVİD-19 PANDEMİSİNDE TÜKENMİŞLİK SENDROMUNA İTİLDİ

Yaşamımıza kısıtlamalar getiren ve ekonomik sıkıntıları katlayan Covid-19 pandemisi, kadınları çok daha olumsuz etkilemiştir. **Kadınların %73'ü salgın başladıktan sonra artan düzeyde ekonomik sorunlar yaşadığını belirtmiş, her üç kadından biri kendisini yoksul ya da çok yoksul olarak tanımlamaya başlamıştır.** Ücretli çalışan her 4 kadından 1'i, kendi namına esnek çalışan her 3 kadından 1'i işini kaybetmiştir.

Samsun'da üç günlük bebeğini, yoksulluk nedeniyle bir iş yerinin tuvaletine bırakan anne, bakacak durumu olmadığı için bebeği bırakmak zorunda olduğunu açıkladı.

Okulların kapanması, uzaktan çalışmaya geçilmesi ve salgın nedeniyle dışarıdan yardım almanın imkânsızlaşması, kadınlar üzerindeki ev işi ve bakım yüklerini ağırlaştırmıştır. Örneğin **salgın öncesinde ev işlerine 4 saatten fazla zaman ayıran kadınların oranı %16 iken salgın döneminde bu oran %42'ye çıkmıştır.** Salgında artan bu sorumlulukların kendilerine yüklenmesi nedeniyle kadınların işini kaybetme ya da ücretsiz izin kullanma oranı erkeklerden çok daha yüksek olmuş ve bu kadınları ekonomik olarak daha da dezavantajlı kılmıştır.

EBEVEYNLER ÇOCUKLARIN YOKSULLAŞMASI YÜZÜNDEN ÇOCUKLARINA KARŞI MAHCUP

Çocuklarının en temel ihtiyaçlarını bile karşılamakta zorluklar çeken ebeveynler, çocuklarının karşısında boynu bükük ve ezik kalmıştır. Türkiye’de **her 4 çocuktan 1’i yoksulluk içinde yaşamaktadır.** Ebeveynler, çocuklarının beslenme, barınma ve eğitim gibi temel ihtiyaçlarını karşılamakta güçlük çekmektedir. Sarayın çarpık ekonomik düzeni, çocuklarının istediklerini alamadığından eve gitmek için çocuklarının uyumasını bekleyen onuru kırılmış babaların çirpinişlerine sırtını çevirmekte, onları umursamamaktadır.

ÇOCUK YOKSUNLUĞU DERİNLEŞTİ, ÇOCUKLAR AİLELERİNDEN KOPUYOR

Türkiye, nüfusunun %27’sini oluşturan çocuklarına insan onuruna yaraşan müreffeh bir yaşam sunamamaktadır. Saray rejiminde çocukların %25’i yoksul hanelerde yaşamaktadır. **AB’de 16 yaş altındaki çocuklar için yoksulluk riski oranı %22 iken, Türkiye’de her 2 çocuktan 1’inin şiddetli yoksulluk riski altında olduğu görülmektedir.** 2019 Türkiye’sinde yoksulluk ve sosyal dışlanma riskiyle karşı karşıya olan 18 yaş altında 14 milyondan fazla çocuk olduğu kaydedilmiştir.

Türkiye, yaş gruplarının hepsinde 27 AB üyesi ülkede yoksulluk ve sosyal dışlanma riski altındaki toplam çocuk sayısının yaklaşık yarısına tek başına sahiptir. Ülkemizde her 3 çocuktan 1’i,

ÇOCUK İŞÇİ ÖLÜMLERİ

426

2013-2019 arası en az 426 evladımız iş cinayetinde can vermiştir.

GENÇLER İŞSİZ

%20,3

Üniversiteli işsiz oranı Şubat 2021’de % 20,3’e çıkmıştır.

düzenli olarak protein alamamakta, ısınma ihtiyaçlarını yeterli ölçüde karşılayamamakta, ailesiyle bir hafta dahi tatil yapabilecek olanaklara sahip olamamaktadır.

Yoksunluk, çocukları ailelerinden koparmaktadır. Ülkemizde ailelerinin içerisinde bulunduğu derin yoksulluk nedeniyle **kurum korunmasına alınma riski bulunan 220 bin çocuk bulunmaktadır; 7 bin 864 çocuk, bakımı sağlanamadığı için koruyucu aileye verilmek zorunda kalmıştır.** Yoksulluk ve yoksunluk içerisinde büyümek zorunda kalan çocuklar ailelerinden kopmaktadır. Bu çocuklarımız aile sıcaklığından mahsun biçimde büyümektedirler.

ÇOCUKLAR AİLELERİNİ GEÇİNDİRMEK İÇİN ÇALIŞMAK ZORUNDA KALİYOR; İŞ CİNAYETLERİNE KURBAN GİDİYOR

Yoksulluk ve yoksunluk içerisinde çocukluklarını doyasıya yaşayamayan evlatlarımız, küçücük yaşlarında aile geçimine katkıda bulunmak için işçi olarak çalışmak zorunda kalmaktadır. TÜİK verilerine göre, ülkemizde çocuk işçi sayısı 720 bin olduğu hâlde kayıtsız çalışmak zorunda kalan çocuklar hesaba katıldığında bu sayı 2 milyona ulaşmaktadır. Çalışan ve çocukluklarını yaşayamayan çocuklar ülkemizin bir ayıbıdır. Zira kayıtlı çalışan çocukların

BEYİN GÖÇÜ YAYGINLAŞTI

%70

20-34 yaş aralığında göçen vatandaşlarımızın sayısı %70 artmıştır.

GENÇLER MUTSUZ

2 kat

2011-2020 arasında mutsuz gençlerin sayısı iki katına çıkmıştır.

%34'ü eğitimlerine devam edememekte, hatta önlemsizlik ve denetimsizlik nedeniyle iş cinayetlerine dahi kurban gitmektedir.

2013-2019 yılları arasında en az 426 evladımız iş cinayetinde can vermiştir. 2020 yılında ise, 14 yaş ve altındaki 22 çocuk; 15-17 yaş arasındaki en az 46 çocuk işçi çalışırken hayatını kaybetmiştir. Sokağa çıkma kısıtlamalarına rağmen, en az 68 çocuğumuzun iş cinayetlerinde yaşamını kaybetmesi sarayın çarpık düzeninin çocuklarının can güvenliğini koruyamadığının en sarsıcı göstergelerindedir.

AİLELER EĞİTİM MASRAFLARI ALTINDA EZİLİYOR

2005-2020 yılları arasında çocuk yetiştirmek için kullanılan temel tüketim kalemlerinde büyük fiyat artışları yaşanmıştır. Örneğin, **çocuklar için kışlık bot fiyatı %226; pijama fiyatı %213, gömlek fiyatı ise %279 artmıştır.** Eğitim masrafları ise ailelerin ekonomisini giderek daha fazla sarsmaya başlamıştır. 2019 yılında çocuklarını devlet okullarına gönderen ailelerin %45'i, özel okula gönderen ailelerin %59'u eğitim masraflarını eğitim hizmetlerindeki en önemli sorun olarak gördüğünü ifade etmiştir. Bu koşullarda aileler çocuklarını okula geç göndermenin yollarını arar hâle gelmiştir. Nitekim 2019 yılında 5 yaşındaki çocukların net okullaşma oranı %75 gibi düşük bir rakamda kalmıştır.

AKP'nin Kovid-19 sürecindeki plansızlığı hâlihazırda beslenme, ısınma gibi temel ihtiyaçları bile zorlukla karşılayabilen ailelere, bir de çocukların eğitimi konusunda ekstra külfet yüklemiş; özellikle yoksul çocukların eğitimde geride bırakılmasına neden olmuştur.

Aileler, artan döviz kurları nedeniyle eğitim için gerekli bilgisayar tablet ve benzeri cihazları alamamış, eski cihazları için akraba ve komşularına muhtaç olmuşlardır. Birden fazla çocuğu olan ailelerde çocuklar ve gençler cihazları dönüşümlü kullanmak ve hatta üniversite öğrencileri dahi

dersleri küçük telefon ekranlarından takip etmek zorunda kalmışlardır. Saray düzeninde çocuklarımız ve gençlerimizin eğitim hakları engellenmekte, aileler evlatlarını yoksulluk içinde büyütme zorunda kalmakta ve çocukları karşısında mahcubiyet içinde ezilmektedir.

KYK BORÇLARI AİLENİN PEŞİNİ BIRAKMIYOR

Sarayın gençlerden esirgediği eğitim yatırımını, aileler fedakârca dışından tırnağından artırarak yapmaktadır. Büyük zorluklarla çocuklarına üniversite okutan aileler, çocukları mezun olduğunda da rahata erememektedir.

Bursu kesildiği için oyunculuk okulunu yarım bırakmak zorunda kalan ve kendi çabasıyla çocuk tiyatrosu yaparak hayata tutunmaya çalışan genç bir kadın, palyaço makyajı yaparken kullandığı boylarla "Boğuluyorum." yazarak hayatına son verdi. Genç kadın pandemi döneminde sahnelerin kapatılması nedeniyle geçinmek için kitaplarını satmış, son parasıyla balon alıp mahallenin çocuklarına dağıtmıştı.

5 üniversite mezunumuzdan 1'i işsizdir. Üniversiteli işsiz oranı 2015'te %16,4 iken, Şubat 2021'de %20,3'e çıkmıştır.

Aileler, iş bulamayan ve sosyal devletin olanaklarından yararlanamayan gençlere mezun olduktan sonra dahi yıllarca bakmak, Genel Sağlık Sigortası primi ve Kredi Yurtlar Kurumu (KYK) kredisi borçlarını ödemek zorunda kalmaktadır. KYK kredisi alıp geri ödeme yapamayan ve sayıları 5 milyonu bulan gencin milyarlarca lira borcu vardır. Büyük borç yükü ailelerin üzerindeki geçim yükünü dahada artırmaktadır. Gençlerin en az 300 binine ise icra takibi başlatılmıştır. **KYK borçlarının ya da faizlerinin silinmesine yönelik 10'u aşkın yasa teklifi verildiği hâlde, Saray iktidarı borçların**

silinmesine yanaşmamakta yalnızca borçların yapılandırılmasıyla yetinerek gençlerin peşini bırakmamaktadır.

ÇARPIK DÜZEN, GENÇLERİMİZİ UMUTSUZLUĞA SAVURUYOR

Ülkemizin geleceği olan gençler, mevcut bozuk düzende geleceksizliğe terk edilmekte, giderek daha umutsuz, moralsiz ve çaresiz hissetmektedir. TÜİK'in Yaşam Memnuniyeti Araştırması'na göre, **2011 yılında 18-24 yaş arasındaki gençlerin yaklaşık %70'i kendisini mutlu hissederken, bu oran 2020 yılında %47'ye düşmüştür. Mutsuz gençlerin oranıysa iki katına çıkmıştır.** Bu mutsuzluk, Saray'ın gençlere reva gördüğü ekonomik koşullardan ve gençlerin taleplerine kulak tıkamış olmasından kaynaklanmaktadır.

Geçim sıkıntısı çeken, KYK borçları yüzünden e-haciz yiyen, seslerini duyuramayan gençlerimiz intihara yönelebilecek kadar sıkışmış hissetmektedir. 20-24 yaş grubunda intihar sayısı 2016'da 355 iken 2019'da 414'e çıkmıştır. Aileler artan genç intiharlarıyla sarsılırken Saray iktidarı gençlerin hayatlarının baharında yitip gitmesine seyirci kalmaktadır.

GENÇ BEYİNLER GÖÇÜYOR; AİLELER PARÇALANIYOR

Ailelerinin büyük fedakârlıklarla yetiştirdiği ve AKP iktidarının karşılığında çıkardıkları tüm engelleri aşabilen gençler, ailelerini arkalarında bırakarak, gelişmiş ülkelere yerleşmeyi düşünmektedir. Böylelikle hem aileler parçalanmakta hem de ülkemiz yetişmiş beyinlerini, gençlerini kaybetmektedir. **AB'de genç**

işsizliği ortalaması %17 olduğu hâlde Türkiye'de her 100 gençten 25'i işsizdir. Geniş tanımlı genç işsizliği %40'a aşmıştır. Bu durum, Türkiye'deki gençlik krizinin boyutunu çarpıcı biçimde gözler önüne sermektedir.

Gençler hak ettikleri saygıyı ve değeri görmek istemektedir. Hoyrat tek adam rejimi ise gençlerin taleplerine kulaklarını tıkamakta, onlara iş imkânları ve kendilerini özgürce ifade edebilecekleri ortamlar sağlamamaktadır.

AKP'nin ülkemizde egemen kılmaya çalıştığı liyakatsiz atamalar, siyasi kayırmacılık, baskı ortamı ve farklılıklara saygılı olmayan tek tipleştirici politikaları gençleri hayal kırıklığına uğratmakta, ülkemize küstürmektedir. Sadece son 4 yılda 20-34 yaş arasında olup ülkemizden göçen vatandaşlarımızın sayısı %70 artmıştır. Gençlerimiz geleceklerinden vazgeçmemek için ülkemizden ve ailelerinden uzak kalmayı göze almak zorunda kalmaktadır.

SARAY REJİMİNDE SOSYAL DEVLET ÇÖKERKEN GENÇLERE SAĞLIK HİZMETİ DE PARALI

Mezun ve işsiz gençler sağlık hizmetinden de ücretsiz yararlanamamaktadır. İlköğretim, lise ya da üniversiteden mezun olduktan iki yıl sonra sigortalı bir işe giremeyen gençler sağlık hizmeti alabilmek için, Genel Sağlık Sigortası primi ödemek zorunda kalmaktadır. Mezuniyetin ardından maksimum iki yıl boyunca prim ödemeksizin sağlık hizmeti alabilme hakkı ise, yaş sınırına bağlanmıştır. **Lise mezunu bir genç 20, üniversite mezunu bir genç ise 25 yaşını doldurduktan sonra sigortalı bir işe**

giremediği takdirde prim ödemedenden sağlık hizmeti alamamaktadır.

Hane içinde kişi başına düşen aylık tutar asgari ücretin üçte birini aşıyorsa, gençler sağlık hizmeti alabilmek için aylık en az 107TL ödemek zorunda kalmaktadır. Genç işsizlik sorununu çözmekte kifayetsiz kalan Saray iktidarı, gençlere sosyal devlet olmanın en önemli özelliklerinden biri olan ücretsiz sağlık hizmetini sunmaktan bile acizdir. **Gençlere zaten işsiz oldukları için ailelerine ekonomik yük olmanın acısını hissettiren iktidar, bir de sağlık hizmetleri nedeniyle ailelerine külfet getirmenin sıkıntısını yaşatmaktadır.**

NE EĞİTİMDE NE DE İSTİHDAMDA OLAN GENÇLERİMİZ YALNIZ BIRAKILIYOR

Eğitimde ve istihdamda olmayan gençlerin sayısı çığ gibi büyümektedir. 2015'te, 15-29 yaş grubunda ne eğitimde ne istihdamda olan gençlerin sayısı 5 milyon iken, 2020'de 6 milyona yaklaşmıştır. TÜİK istihdam verilerine göre, **15-24 yaş grubunda ne eğitimde ne istihdamda olan gençlerin oranı %28,3'tür.** OECD ortalaması %12,8 iken **OECD ülkeleri arasında ne eğitimde ne istihdamdaki gençlerin sayısının en fazla olduğu ülke Türkiye'dir.**

Bu durum, her şeyden önce **bu gençlerin toplumsal aidiyet duygularını, ülkemize olan inançlarını ve kendilerine olan güvenlerini sarsmaktadır. Gençlerimiz kendilerini değersiz hissetmekte ve kişilikleri örselenmekte; rencide olmaktadır.** Ne işte ne okulda olan gençler sosyalizasyon sorunları yaşamakta, gençler açısından yaşamsal bir tehlike olan madde bağımlılığı gibi tehditlere

açık hâle gelmektedirler. Bu çok boyutlu sorun çözülemeyenken aileler ve gençler bu sorun karşısında âdeta kendi kaderlerine terk edilmektedir.

AİLE ÇÖZÜLDÜKÇE MADDE BAĞIMLILIĞI İLE MÜCADELE ZAYIFLIYOR; GENÇLERE VE AİLELERİNE DESTEK VERİLMİYOR

Türkiye'de madde bağımlılığı sorunu ekonomik kriz ve artan yoksullukla birlikte giderek derinleşmektedir. Geleceğe dair ümitsizlik, çaresizlik, eğitimden kopuş ve işsizlik madde kullanımını tetiklemekte, bu durum özellikle gençlerimizi tehdit etmektedir. **Türkiye, AB ülkelerine kıyasla madde kullanımı bağlantılı 30 yaş altı ölümlerin en yüksek olduğu ülke hâline gelmiştir. 2013-2019 yılları arasında madde bağımlılığı nedeniyle 4 binden fazla yurttaşımız yaşamını kaybetmiştir.** Yaşamını yitirmiş her 10 vatandaşımızdan 9'u, 35 yaşın altındadır. Gençleri hayattan koparan bu sorun aileleri bunalıma itmekte, toplumda onarılmaz yaralara ve özellikle güvenlik, sağlık ve istihdam alanında büyük kayıplara yol açmaktadır. Madde bağımlılığı ailelerin çözülmesi ile at başı gitmektedir.

Ülkemizde en az bir kere veya zaman zaman madde kullanan 6-7 milyon, bağımlı olan 1 milyon 700 bin civarında kişi olduğu tahmin edilmektedir. Fakat AKP sorunu yalnızca güvenlik ve kaçakçılık boyutuyla ele almakta, sağlık, sosyal hizmet ve psikolojik destek mekanizmalarını işletmemekte, tedavi olmak isteyen bağımlı vatandaşlarımızı ve ailelerini yalnız bırakmaktadır. Hatta madde bağımlılığının yoğun olduğu semtlerde aileler, güvenlik sorununun bile ciddiyetle ele alınmadığına,

okullarda ve çevresinde madde satışının engellenemediğine dikkat çekmektedir. Tedavi kurumları ise nitelik ve nicelik olarak talepleri karşılamaktan çok uzaktır.

2019 itibarıyla 30 ilde toplam 53 tane yataklı tedavi merkezi olan AMATEM bulunmaktadır. Toplam yatak kapasitesi 1.192 olan bu merkezlere bir yılda 17 bin başvurunun yapılmış olması, kapasitenin yetersizliğini gözler önüne sermektedir. Aynı yıl ayakta tedavi yapılan 71 AMATEM'e 270 bin başvuru gelmiştir. Yoğunluk ve tedavi süresinin kısalığı, madde bağımlılarının ve ailelerinin ihtiyaçlarını karşılamamaktadır. Ayrıca, **en büyük risk altındaki grup 12-17 yaş grubu olduğu hâlde çocuklar ve gençler için tedavi merkezleri çok kısıtlıdır. Çocuk ve ergenlerin bağımlılık tedavisi için kısıtlı yatak sayısıyla yalnızca 11 ÇEMATEM bulunmaktadır.** Tedavi sonrası rehabilitasyon ve yeniden topluma kazandırma çabaları da çok kısıtlıdır. Yalnızca bireyler için değil aileler ve çevreleri için de büyük bir çöküntü yaratan madde bağımlılığı meselesi, tek boyutlu ve eşgüdüksüz çözüm çabaları nedeniyle yurttaşlarımızı desteksiz, rehbersiz ve yalnız bırakmaktadır.

GENÇLER İMKÂNSIZLIKTAN YUVA DAHI KURAMIYOR

Tek adam rejiminde aileler daha kurulmadan dağılır olmuş, hayat pahalılığı ve işsizlik nedeniyle gençler isteseler de yuva kuramaz hâle gelmiştir. **Nüfusa göre yıllık evlilik oranı 2002-2019 arasında %17 azalmıştır. 2015 yılında yaklaşık 603 bin çift evlenmişken, 2020'de bu sayı %21 azalarak 487 bin 270 olmuştur.**

Gençler, iş ve gelir temin etmek, geleceğe karşı güven duyabilmek ve yaşamını garantiye almak konusunda ciddi engellerle karşı karşıya olduğundan kendi ailelerini kurmak konusunda da çekinceli davranmaktadır. Bu durum, evliliklerin daha ileri yaşlarda gerçekleşmesine neden olmaktadır. Örneğin, 30-34 arası evlenen kadınların sayısı 2019 yılında 2002'ye göre %49 artış göstererek 35 bin 449 olmuştur. Benzer şekilde 30-34 yaş arasında evlenen erkeklerin sayısı da 2002'ye göre %55,5 artarak 84 bin 881 olmuştur. **Gençlerimiz kuracakları aileleri güvence altına alamadıklarını hissettikleri için daha geç yaşta evlenmeyi tercih etmekte, fakat bu durum bile maddi güçlüklerle karşı karşıya kalmalarını önleyememektedir.**

GENÇLERİMİZ EVLENMEK İÇİN BİR SERVET HARCAMAK ZORUNDA

Enflasyon ve döviz kurundaki artışlar ve ekonomik istikrarsızlık, evlenmek isteyen gençleri evlilik hazırlığı için bir servet ödemeye mahkûm etmektedir. Ev eşyalarının fiyatları her yıl artmakta, gençlerin karşılamayacağı meblağlara ulaşmaktadır. Ev kurulumu için gerekli olan **eşyalardaki enflasyon 2005-2020 dönemleri arasında %118 ile %1216 arasında artmıştır.** Aynı dönemde bir fırının fiyatı 12 kat artarken, televizyon ve elektrikli süpürge fiyatları 5 kat artmıştır.

Hayat pahalılığı ve ekonomik kriz, evlenebilmiş çiftlerin de geleceğe daha güvenle bakmalarını neredeyse imkânsızlaştırmıştır. Ev ve araba almak lüks tüketim hâline gelmiş, aileler en yaşamsal ihtiyaçların ancak karşılanabildiği bir hayata talim etmek

zorunda bırakılmıştır. Örneğin, **son bir yılda benzinli bir araba almak isteyen vatandaşlarımızın ödemek zorunda olduğu tutar %117 artmıştır.** Türkiye’de ailelerin en büyük tüketim harcaması kalemi konut ve kiradır. TÜİK’in İstatistiklerle Aile Raporu’na göre aileler gelirlerinin %24’ünü konut ve kira harcamasına ayırmaktayken, **bazı illerimizde kira fiyatları 2020’de %100’e varan bir artış göstermiştir.** Ülkemizde konut fiyatları da hızla artmaktadır. Küresel Ev Fiyatları Endeksi’ne göre, **2020 yılında konut fiyatlarının en çok arttığı ülke olan Türkiye’de konut fiyatları bir yılda %30 artış göstermiştir.**

ÇOCUK SAHİBİ OLMAK KÜLFETLİ VE STRESLİ HALE GELDİ

AKP’nin sorumsuz ekonomi politikaları gençleri evlendikten sonra ailelerini genişletmekten de alıkoymaktadır. Tek adam rejiminin kalkınma ve büyüme stratejisine dayanmayan **3 çocuk tavsiyeleri toplumumuzda karşılık bulmamıştır.** Türkiye’deki doğurganlık hızı, **2001 yılında 2,38 çocuk olduğu hâlde, 2020 yılında 1,76 çocuğa gerilemiştir.** Bu veri, Türkiye’de doğurganlığın, nüfus yenilenme düzeyi olan 2,10’un altında olduğunu gözler önüne sermektedir.

Yoksullaştırılan vatandaşlarımızın üç çocuğa değil, bir çocuğa bile bakabilmesi çok büyük fedakârlık gerektirir hâle gelmiştir. AKP iktidarında Türkiye, doğum anından başlayarak çocuk bakımı için her geçen gün daha dezavantajlı bir ülke hâline gelmekte, evli çiftler

önlerini görememekte, geleceğe umutla bakamamaktadır. Örneğin **2005-2020 yılları arasında normal doğum ücreti %473, kreş ve gündüz bakım evlerinin ücreti %325 artış göstermiştir.** Bebek bakım ürünlerinin fiyatındaki artış da ebeveynlerin belini bükmiştir. **Son bir buçuk yılda bebek bezi %140; bebek ve devam sütü %50; bebek maması %32 civarında zamlandı.** Bu radikal fiyat artışı zaten yaşam mücadelesi veren yeni ebeveynlerin ekonomisini derinden sarsmaktadır.

Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı’nın bir defaya mahsus ödediği **300 TL’lik doğum yardımı bir bebeğin iki aylık bez masrafını bile karşılamamaktadır.** Ayrıca doğum yapan bir kadının ücretli doğum izni, doğum öncesi 8 ve doğum sonrası 8 haftadır. **Bebeği 2 aylık olduktan sonra bebeğine bakmaya devam etmek isteyen anne ücretsiz izin almak, yarı zamanlı çalışmak ya da işi bırakmak zorundadır.** Dolayısıyla çocuğuna kendisi bakmak isteyen kadınlar eve hapsolüp çalışma hayatından dışlanmaya, aileler ise tek maaşla yaşam mücadelesi vermeye mecbur bırakılmaktadır. Bunun yanı sıra geçim sıkıntısı yaşayan pek çok ailede olduğu gibi bebek ve anne birbirlerinden çok erken ayrılmanın stresiyle mücadele etmektedir.

GENÇ EBEVEYNLER BEBEKLERİNİN SAĞLIĞINDAN ÖDÜN VERMEK ZORUNDA KALİYOR

Bebek bakım ürünlerinin fiyatlarındaki artış ve vatandaşlarımızın gücünün bu ürünlere yetememesi sonucunda, bazı marketlerde bebek bakım ürünlerine alarm takılmaya başlanmıştır. Türkiye gerçekliğine gözlerini yuman dönemin Ticaret Bakanı ise, alarm uygulamasını “piyasa içi önlem” olarak nitelemeyi yeğlemiştir. Yüksek enflasyon nedeniyle genç ebeveynler çocuklarının bakımı için kalite ve sağlıktan ödün vermek zorunda kalmaktadır. Örneğin anne sütü almayan bebeklerin formül mama ya da devam sütü ile beslenmesi gerekirken ebeveynler, besin değeri ve **kalitesi düşük, ev yapımı mamalara**

yönelmektedir. Aileler, tek kullanımlık hijyenik bebek bezleri yerine daha külfetli ve çoğu zaman sağlıksız olan geleneksel bezleri kullanmak zorunda kalmaktadır. AKP iktidarı, kifayetsizliği ve öngörüsüzlüğüyle genç ebeveynleri bebeklerini gönül rahatlığıyla büyütmenin kıvancını yaşamaktan bile alıkoymaktadır.

GEÇİM SIKINTISI EVLİLİKLERİ BİTİRİYOR

Tek adam rejiminde, gençlerin evliliklerini sürdürmeleri de zorlaşmıştır. 2019'da boşanma sayısı 2012'ye göre, %27 artarak 156 bin 558 olmuştur. 2020 yılında ise, boşanmaların %35'i evliliğin ilk beş yılında, yaklaşık %21'i de evliliğin 6-10 yılı içinde gerçekleşmiştir. TÜİK'in 2017'de ailelerin yaşam biçimi ve değer yargılarıyla ilgili araştırmasına göre Türkiye'deki en önemli ikinci boşanma nedeni %30,2'lik oranla evin geçimini sağlayamamadır. Öte yandan TÜİK yıllık yayınlanan evlenme ve boşanma verilerinde, boşanma nedenleri arasında geçim sıkıntısı istatistiklerini yayınlamamaktadır.

Ekonomik krizin derinleşmesiyle birlikte geçim sıkıntısının giderek daha önemli bir boşanma nedeni olduğu tahmin edilmektedir. Ne yazık ki, Saray, kötü ekonomi yönetimiyle aileleri parçalamakta, her türlü eleştiriye aileyi yıkmaya çabası suçlamasıyla cevap verirken, halkımızı yoksullaştıran politikaları ailelerin dağılmasına yol açmaktadır.

YAŞLILARIMIZ VE AİLELERİ SORUNLARLA BAŞ BAŞA BIRAKILIYOR

Türkiye'de en önemli aile değerlerinden biri olan yaşlıya saygı, yaşlıların refahı için gerekli uygulamaları hayata geçirmeyen Saray rejimi için yok hükmündedir. **2020 yılı itibarıyla ülkemizde her 10 vatandaştan biri 65 yaş üzerindedir.** Ülkemiz dünya üzerindeki en hızlı yaşlanan toplumlardan biridir. Fakat AKP, bu demografik gerçeğin ekonomi, toplum ve aileler üzerinde oluşturacağı yükü görmezden gelmektedir. Gençliğini ve enerjisini bu ülke için harcayan yaşlılarımız ve aileleri; kalıcı, kapsayıcı, uzun vadeli politikalar üretmek yerine anlık çözümlere başvuran AKP tarafından mağdur edilmektedir.

Her 100 yaşlı vatandaşımızın 14'ü yoksuldur. 2020 itibarıyla emeklilerimizin neredeyse dörde üçünün emekli maaşı asgari ücret altındadır. Emeklilerin %82,7'si, emekli aylıklarının yetersiz olduğunu düşünürken %55,6'sı kredi ve kredi kartı borcu içerisindedir.

Yaşlılar temel ihtiyaçlarını giderememekte, kira ve faturalarını ödeyememektedir. İçerisinde oldukları ekonomik çöküntüye rağmen, **emeklilerimizin yaklaşık %40'ı çocuklarının ve torunlarının geçinmelerine yardım etmek zorunda kaldıklarını ifade etmektedir.** Gıda enflasyonu %30'u aşmışken emeklilerimize reva görülen zam oranı %7,36'dır. Emeklilik dönemlerinde zor koşullarda çalışmaya devam etmeye mecbur bırakılmaktadır. 2019 yılı itibarıyla 65 yaş üzeri 852 bin kişi istihdamda olsa

da, kayıt dışı çalışanlarla birlikte bu sayısının çok daha fazla olduğu tahmin edilmektedir. Fakat Saray rejiminin Kovid-19 pandemisi döneminde yaşlılarımız için aldığı tek tedbir, onları 65 yaş üzerine getirilen sokağa çıkma yasaklarıyla eve kapatmaktır. Böylelikle pek çok yaşımız işlerini kaybetmiştir.

YAŞLI BAKIMINDA AİLELERE DESTEK YOK DENECEK KADAR AZ

Ülkemizde her dört haneden birinde en az bir yaşlı birey yaşamaktadır. Kurumsal ve evde bakım hizmetlerinin yetersizliği, yaşlı bakımını ailelere yıkmakta, bu durum aileleri maddi ve psikolojik olarak yıpratmaktadır. **Yaşlıların %42,3'ü ilgisizlik ve ekonomik güçlükler nedeniyle sağlık hizmetlerinden yeterince yararlanamadığını, %67,8'i ise koruyucu sağlık hizmetlerinden uzakta olduğunu belirtmiştir.** AKP'nin yaşlı bakımı için ailelere verdiği tek hizmet, kısıtlı sayıda aileye verilen cüzi miktardaki maddi yardımdır. Oysa ailelerin yaşlı bakımında uzman profesyoneller eşliğinde sağlık hizmeti desteğine, sosyal ve psikolojik desteğe ihtiyacı vardır.

Fiziksel, psikolojik ve maddi açıdan meşakkatli olan yaşlı bakımı, yaşlı bireyin bağımlılık düzeyi yükseldikçe artmakta ve sıklıkla ailedeki kadınların

üzerine yüklenmektedir. Bu durum Türkiye'de kadın istihdamını olumsuz etkileyen en önemli faktörlerden de biridir.

Özellikle özel bakım gerektiren Alzheimer ve diğer demans hastalıkları ülkemizde yaşlılar arasında giderek daha sık görülmektedir. **2012'den 2019'a kadar ülkemizde Alzheimer'dan ölenlerin sayısı iki katına çıkmıştır. Fakat AKP bakımı güç ve maliyetli bu hastalık için bakımı yüklenen ailelere uzman, kurum ve hizmet desteği sunmamaktadır.** Hastalar ve aileleri kendi çözümlerini kendileri yaratmak zorunda bırakılmaktadır.

ENGELLİLERİN VE AİLELERİNİN SORUNLARI GÖRMEZDEN GELİNİYOR

AKP'nin kamusal hizmetlere dair plansızlığından ve geçici, üstün körü çözüm yaklaşımından en fazla zarar gören kesimlerden biri, engelli bireyler ve aileleridir. Türkiye'deki engellilerin sayısı 2011 yılından beri tam olarak bilinmemektedir. Engelli Sağlık Kurulu Raporlarını esas alan "Ulusal engelli veri sistemi"ne kayıtlı 2,5 milyon civarı kişi bulunmakla birlikte bu sistem tüm engellileri ve engel gruplarını kapsamamaktadır. Uzmanlar ülkemizde yaşayan engelli bireylerin sayısının en az 5 milyon olduğunu tahmin etmektedir. Bu durum, engelli yurttaşlarımıza sunulacak hizmetlere dair hak temelli hizmet planlama ve sunumunu imkânsız kılmaktadır.

Engellilik durumu yalnızca engelli bireyi değil, ailesini ve çevresini de ekonomik, sosyal ve psikolojik yönden

etkilemektedir. **Aileler engelli üyelerinin eğitimini, sosyal yaşama ve istihdama katılımlarının artırılmasını yıllardır talep etmekte, fakat AKP bu taleplere kulaklarını tıkamaktadır. Engelli bireyler ve aileleri ikinci plana atılarak toplumun dışına itilmekte, yaşamın her alanında sorunlarla karşılaşmakta ve eşit yurttaşlar olarak görülmemektedir.**

ENGELLİ BİREYLERİN AİLELERİ KENDİ ÇÖZÜMLERİNİ KENDİLERİ ÜRETMEK ZORUNDA BIRAKILIYOR

Aileler, hizmetlerin yokluğunda eğitim ve bakım konusunda kendi çözümlerini bulmak zorunda bırakılmakta, maddi, manevi ve fiziksel anlamda zorlayıcı bu yükün altında ezilmektedir. Engellilerin bakımıyla birebir ilgilenen aile bireyleri, gereklidesteklersunulmadığı için çalışma hayatından uzaklaşmaktadır. Bakım sorumluluğunun ailelere yüklenmesi özellikle çoğunlukla bu sorumluluğu üzerine alan kadınları istihdamdan koparmaktadır.

Engelli çocukların yakınlarına verilen yardım ve engelliler için evde bakım yardımı şartlarını pek çok aile karşılayamamaktadır. Yardımlar engellilik oranı ve ailelerin gelir düzeyi koşullarına bağlanarak sunulmaktadır; oysa dünyanın pek çok yerinde bu tür destekler bu orana bakılmadan verilmektedir. Aileler engelli raporu almak için bürokratik süreçlerde yıpratılmaktadır. Benzer bir adaletsizlik engelli çocukların eğitimi konusunda yaşanmaktadır. Uzmanlara göre

ülkemizdeki engelli çocukların yarısı eğitim hakkından faydalanamamaktadır. Aileler kimi okullardan geri çevrilmekte, pek çok aile özel eğitim merkezlerinin hizmetlerini karşılayamamaktadır.

Devlet tarafından karşılanacak eğitim ve terapiler ise birçok ilde kamuya ait kurumlarda personel olmaması nedeniyle yürütülememektedir. Büyük kadro açığı olmasına rağmen özel eğitim öğretmenleri atanamamaktadır. Eğitim sorunu Kovid-19 salgınında daha da artmıştır. Salgın nedeniyle yüz yüze eğitime ara verilmesi, özel eğitim gören çocukları psikolojik ve fiziksel açıdan olumsuz etkilemiştir. Eğitimin kesintiye uğramasıyla aileler çocuklarının bakımı konusunda desteksiz kalmış ve perişan edilmiştir. **AKP'nin engelli bireylerin sorunlarını görmezden gelmesi, ailelerinin gelecek için endişe duymalarına, maddi ve psikolojik olarak büyük yüklerin altına girmelerine neden olmaktadır.**

ROMAN AİLELER PANDEMİDE AÇLIĞA TERK EDİLDİ

Pek çoğu sabit bir gelire sahip olmayan **Roman aileler ekonomik buhran ve pandemi sürecinde günlük kazanç kaynaklarını yitirmiş, çocuklarını doyurmak için sokaktan ot toplar hâle getirilmiştir.** Roman aileler, bu nedenle, derin bir kaygı ve tedirginlik içerisinde ruhsal çöküntü yaşamaktadır. Özellikle yalnız yaşayan ve pandemi nedeniyle sokağa çıkıp gelir elde edemeyen yaşlı Roman vatandaşlarımız çoğu zaman yiyecek ekmek bile bulamamakta, akraba ve komşuların insafına bırakılıp âdeta ölüme terk edilmektedir.

Pandemiden önce müzisyenlik yapan Roman vatandaşlarımız pandemi döneminde çalışamadıklarından, geçinmek için ışıklarda su satan 10-12 yaşlarındaki çocuklarının ellerine bakmak zorunda kalmıştır.

İnternet bağlantısı, uzaktan eğitime katılabileceği cihazı, hatta çoğu zaman elektriğe erişimi bile olmayan Roman çocukların, dezavantajlı koşulları uzaktan eğitim sürecinde perçinlenmiştir. **Uzmanlar pandemi sürecinde eğitimden kopan Roman çocukların sayısını binlerle ifade etmektedir.** Roman çocuklara internet ve tablet temin edileceği yönündeki vaatlerine getirilmemiş, zaten bin bir zorlukla okutulan Roman çocukların eğitimin tamamen dışında kalmasına seyirci kalınmıştır. Bu nedenle, eğitimden uzak kalan Roman çocukların suça karışma, erken evlilik ve erken yaşlanma gibi sorunlar yaşama olasılığı artmıştır.

SARAY SURIYELİ AİLELERİ ÇARESİZ; KADIN VE ÇOCUKLARI SUİSTİMALE KARŞI SAVUNMASIZ BIRAKTI

Ülkemizde resmi verilere göre 3,7 milyona yakın Suriyeli sığınmacı, uluslararası koruma altında 400 bin sığınmacı ve 1 milyondan fazla düzensiz göçmen bulunmaktadır. AKP'nin yanlış dış politikası ve göçmenlere dair öngörülebilir ve sürdürülebilir politikalar üretmemiş olması, Suriyeliler başta olmak üzere göçmen aileler açısından, krizi insanlık dramına dönüştürmüştür. **Suriyeli aileler genellikle altyapı eksikliği olan yoksul semtlerde, derme çatma konutlarda fahiş fiyatlara yaşamlarını sürdürmektedir.** Aileler, ısınma, hijyen, güvenlik ve gıdaya erişim sıkıntısı çekmektedir.

AKP, eğitim, barınma, geçim sorunlarına dair hiçbir somut adım atmadığı için Suriyeli aileler ve özellikle en kırılgan kesimi olan çocuklar ile kadınlar, büyük sorunlarla ve hak ihlalleriyle karşı karşıyadır. Türkiye'deki Suriyeli nüfusunun dörtte birini oluşturan 18 yaş altı çocuklar maddi yetersizlikler veya dil engeli nedeniyle eğitimden kopmuş, geçim sıkıntısı çeken ailelerine yardımcı olmak için kötü koşullarda çok düşük ücretlere çalışmak zorunda bırakılmıştır.

Fiziksel, psikolojik ve cinsel istismara açık hâle getirilen refakatsiz çocuklar dilenci çetelerinin ve istismarcıların eline düşme tehdidiyle; kız çocukları, çocuk yaşta evlilik, şiddet ve cinsel istismar sorunlarıyla karşı karşıyadır. Kadınlar ise fuhuşa zorlanmakta, cinsel istismara maruz kalmaktadır. Suriyeli kadınlarla ikinci eş olarak evlenme bazı illerimizde olağan bir hâl alırken, Suriyeli kadınların ve çocukların karşı karşıya olduğu, insanlık onuruna yakışmayan bu manzaralar vatandaşlarımızı da tedirgin etmekte ve toplumun dirliğini bozmaktadır.

Dilenci çetelerinin eline düşen Suriyeli çocuklar, işkence edilerek, köle gibi dilendirilmektedir. Çete liderleri günde 200 TL getirmezlerse çocukları sabahtan akşama kadar elektrik kablosuyla bağlamakla tehdit ederken; çocuklar polise yakalanırsa, çocukları yurtlardan kaçırıp, dövdükten sonra dilendirmeye devam etmektedir.

CHP NE YAPACAK?

AİLELER, SOSYAL DEVLET VE SOSYAL DAYANIŞMAYLA GÜNYÜZÜ GÖRECEK

Cumhuriyet Halk Partisi (CHP), **Türkiye'mizin İkinci Yüzyılında** vatandaşlarımızın, toplumun kendi içinde barışık ve huzurlu olması için sosyal devletin ve sosyal dayanışma ağlarının güçlendirilmesi gerektiğinin bilincindedir. **CHP iktidarında, devlet bilgiyle, akılla, tecrübeyle, ahlak ve erdemle yönetilecek, ailelerin derin bunalımdan kurtulup, hak ettikleri müreffeh yaşama ulaşabilmeleri için sosyal devletin tüm olanakları seferber edilecektir.**

Aileleri bir arada tutup gönenmesini sağlayan değerlerin ve kaynakların yeniden inşa edilmesiyle kendine yeten aileler bunalıma sürüklenmeyecek; müreffeh yaşam sürdürebilecektir. **CHP, ailede AKP iktidarının neden olduğu çöküşü durdurmanın, ataerkil şiddet ve ekonomik şiddet karşısında ezilen kadını, uzun süre ailelerine bağımlı yaşayan gençleri, çocukları ve yaşlı nüfusu güçlendirmekten geçtiğinin bilincindedir.** Bu nedenle, aile bireyleri karşı karşıya oldukları tehdit ve riskler karşısında desteklenecek, güçlendirilecektir. Ailelerde huzurun yeniden temini için, kutuplaşma kültürüne karşı duygudaşlık, kucaklaşma ve dayanışma kültürü geliştirilecektir.

AİLE DESTEKLERİ SİGORTASI İLE HER EVE HUZUR VE BEREKET GELECEK

CHP iktidarında Aile Destekleri Sigortası ailevi huzurun güvencesi olacaktır. **Sosyal devletin gereği ve en temel vatandaşlık hakkı olarak Aile Destekleri Sigortası ailelere asgari gelir düzeyi sağlayacak; çocuklar, eğitim, yaşlı bakımı, engelli bireylerin eğitimi, istihdamı ve sağlık hizmetleri için ek destekler sunulacaktır.** Böylelikle ailelerin direncini kırıp onları yıkıma sürükleyen şiddetli yoksulluk ve yoksunluğa son verilecektir. Vatandaşlar temel ihtiyaçlarını borçlanmadan karşılayabilecek, yaşamını insanca sürdürebilecektir. Sosyal devletin tüm olanakları, ailelerin ve ailelerdeki tüm bireylerin özel koşulları ve ihtiyaçları gözetilerek dinamik biçimde ve hakça kullanılacak; bu ailelerin kırılabilirlikleri ortadan kaldırılacaktır. **Tüm ailelerin fırsat eşitliğine sahip olması sağlanacak ve adaletsizliklerle topyekûn mücadele edilecektir.** Her vatandaşımız insan onuruna yaraşır bir yaşam sürerken; ailelerimiz en az, gelişmiş ülkelerdeki kadar mutlu ve huzurlu olacaktır.

SOSYAL DAYANIŞMA MAHALLEDEN BAŞLAYACAK

Esnafımızdan aile hekimlerimize kadar mahallelerimizdeki dayanışma ağları güçlendirilecektir. **Muhtarlarımızın sosyal desteklerin hak sahiplerine hızlı biçimde ulaştırılmasında önemli bir rol üstlenmesi sağlanacaktır.** Mahallelerde yoksulluk envanteri oluşturulacak, ailelerin ihtiyaçları belirlenecektir. Muhtarların mahalle içerisindeki iletişimi ve koordinasyonu sağlaması kolaylaştırılacaktır. Bunun için muhtarlıklara ayrılmış bütçeye ek olarak muhtarlara personel desteği de verilecek; her muhtarımızın bir yardımcısı olacaktır.

Ayrıca, mahallelerdeki ailelerin durumlarını yakından takip edecek sosyal hizmet uzmanlarının muhtarlara destek olması sağlanacak, ailelere ihtiyaç duydukları her konuda aile danışmanlığı hizmeti verilecektir. Böylelikle CHP iktidarında hiç kimse hayatının hiçbir noktasında kendisini terk edilmiş ve yalnız hissetmeyecektir.

MADDE BAĞIMLILIĞI YAYGIN

**1milyon
700bin**

Madde bağımlısı olan 1 milyon 700 bin civarında kişi olduğu tahmin edilmektedir.

ENFLASYON EL YAKIYOR

%1216

Ev eşyalarındaki enflasyon %118 ile %1216 arasındadır.

KONUT FİYATLARINDA REKOR

%30

2020'de konut fiyatlarının en çok arttığı ülke olan Türkiye'de fiyatlar %30 artış göstermiştir.

DOĞURGANLIKTA DÜŞÜŞ

1,76

Türkiye'deki doğurganlık hızı, 2019'da 1,76 çocuğa gerilemiştir.

KADINLARIN GÜÇLENMESİ İLE TOPLUM VE AİLE DAHA GÜVENDE OLACAK

CHP, kadınların gücünün, toplumun geleceğe umut ve güvenle bakabilmesi için ne kadar önemli olduğunun bilincindedir. **Bu bilinçle, kadınların sosyo-ekonomik olarak güçlenmesi ve istihdama katılımlarının artırılması için önlerindeki tüm engeller kaldırılacaktır. Kadının zayıfladığı, iş yaşamının dışında kaldığı, üstüne üstlük İstanbul Sözleşmesi gibi güvence veren sözleşmelerin rafa kaldırıldığı koşullarda ailelerin daha da zayıflayacağı aşikârdır.** Kadın istihdamını artırmayı ve çalışma hayatında cinsiyet ayrımcılığını ortadan kaldırmayı hedefleyen sosyal politikalar oluşturulacak, her mahalleye ücretsiz kreş ve çocuk bakım destekleri gibi uygulamalar hayata geçirilecektir. Ebeveynlik ve emzirme izinleri artırılacak, iş yerlerinde emzirme odası ve kreş açma yükümlülüğü tüm çalışanların sayısına göre belirlenecektir. Ev içi hizmetler ve tarım gibi kadınların yoğun çalıştığı alanlarda kayıt dışılık önlenecektir.

Kadına karşı şiddetin önlenmesi öncelikli bir devlet politikası hâline getirilecektir. İstanbul Sözleşmesi'nin gereklilikleri yerine getirilecek, kadın cinayetleri ve cinsel dokunulmazlığa karşı suçlarda cezalar ağırlaştırılacaktır. Şiddete uğrayan kadınlar güvence altına alınacak ve gizlilikleri korunacaktır. Sığınma evleri, kadın danışma merkezleri, cinsel şiddet kriz merkezleri ülke çapında yaygınlaştırılacak, nitelikleri artırılacaktır.

HİÇBİR ÇOCUK YATAĞA AÇ GİRMEYECEK; EBEVEYNLER ÇOCUKLARINA MAHCUP OLMAYACAK

CHP, çocukların çocukluklarını mutluluk içinde yaşayabileceği, huzur içinde

büyüyebileceği, her ihtiyaçlarının sosyal devlet ilkesi çerçevesinde giderildiği bir Türkiye inşa edecektir. Bu koşullarda hiçbir aile, çocuklarına mahcup olmayacaktır. Hiçbir çocuk yoksulluk ve yoksunluk yaşamayacak, kendisini ve ailesini geçindirmek için çalışmak zorunda kalmayacak ve yatağa aç girmeyecektir.

Aile Destekleri Sigortası kapsamında ailelere çocukları için beslenme, sağlık, eğitim destekleri sunulacaktır. Temel sağlık ve eğitim hizmetleri her çocuğumuz için ücretsiz olacaktır. Eğitim sistemimiz 21. yüzyılın gereklerine göre yeniden düzenlenecek, nitelikli eğitim tüm çocuklar için erişilebilir olacaktır. Kreş ve okul öncesi eğitim tüm çocukların faydalanacağı bir hak hâline getirilecektir. Eğitimde toplumsal cinsiyet eşitliği sağlanacaktır. Çocuklarımız yeni bir yasal altyapı ve önleyici yaklaşımla, istismar ve şiddete karşı tavizsiz biçimde korunacaktır.

GENÇLERDEN ÇALINAN HER ŞEY GENÇLERE AYNE İADE EDİLECEK

CHP iktidarında gençler, kendine güvenen, kendine yeten, kendisiyle ve ülkesiyle barışık mutlu bireyler olarak hem ailelerine hem de ülkemize değer katacaktır. CHP, istihdam temelli ekonomi politikaları geliştirilerek işsizlik sorununu kalıcı çözüme ulaştıracaktır. Böylelikle, uzun süre ailelerine bağımlı yaşamak zorunda kalan gençlerimiz ve aileleri rahata erecektir. Gençlerin ailelerine mahcup biçimde toplumdaki kopartılmalarına izin verilmeyecektir. **CHP iktidarı, gençlerin taleplerine kulaklarını tıkamayacak, onların dinamizmini, eleştireliliğini ve yaratıcılığını rehber edinecektir. Cumhuriyetimizin İkinci Yüzyılında, güçlü sosyal devletin gereği olarak gençlerimiz borçlandırılmayacak,** KYK nedeniyle borçlanan gençlerin borçlarına faiz işlemeyeceği gibi ödeme talepedilmeyecektir.

MADDE BAĞIMLILIĞIYLA MÜCADELEDE AİLELER YALNIZ BIRAKILMAYACAK

CHP başta gençlerimiz olmak üzere ailelerimizi ve tüm toplumumuzu tehdit eden madde bağımlılığı sorununun yalnızca güvenlik tedbirleri ve poliseye önlemlerle çözülemeyeceğinin bilincindedir. Bu sorunla mücadelede en güçlü araç, tüm

vatandaşlarımızı kapsayan sosyal destek mekanizmaları olacaktır. Bu kapsamda, işsizlik, yoksulluk, eğitimden kopuş gibi toplumsal nedenlerin giderilmesine yönelik sistematik politikalar geliştirilecektir.

Madde bağımlılığını önlemede, tedavi ve rehabilitasyon süresince ailelerin önemi göz önünde bulundurulurken tedavi gören kişilerin ailelerine destek sağlayacak politikalara öncelik verilecektir. AMATEM'ler ve diğer madde bağımlılığı tedavi ve rehabilitasyon merkezleri, altyapı, kapasite, donanım ve personel açısından iyileştirilecektir. Okullarımızın fiziki ve personel ihtiyaçları giderilecek, çevrelerinin güvenliğini sağlamak için okul aile birlikleri ve muhtarlarla eşgüdümlü olarak çalışılacaktır.

EVLENMEK VE ÇOCUK SAHİBİ OLMAK İSTEYEN GENÇLER PLANLARINI ERTELEMİYECER

Evlenmek ve çocuk sahibi olmak isteyen gençlerin hayatlarının baharında geleceğe güvenle bakması sağlanacaktır. CHP iktidarında hayat pahalılığı, işsizlik, geçim sıkıntısı ve yoksulluk gençlerin önünde engel olmayacaktır.

Gençler, gelecek kaygısıyla planlarını ertelemek ve hayallerinden vazgeçmek zorunda kalmayacaktır. Hayatlarını birleştirmek isteyen genç çiftlere evlilik destekleri verilecektir. Bu bağlamda aile kurmak isteyen gençlere düşük faizli ya da faizsiz, geri ödeme koşulları çiftlerin durumuna göre belirlenecek krediler sağlanacaktır. Bebek sahibi olmak isteyen her çiftte bebeklerin temel ihtiyaçlarını karşılayabileceği miktarda destek verilecektir. Bebek ve annelik ödenekleri bebeklerin ve ailelerin ihtiyaçlarına göre, özel koşullara bağlanmadan hakça verilecektir.

Ebeveynler kendilerine sağlanan sosyal desteklerle bebeklerine sağlıktan ödün vermek zorunda kalmadan gönül rahatlığıyla bakabilecektir. Çocuk bakımı yalnızca annenin görevi olarak değerlendirilmeyecek, anne ve babanın ekonomik kayıp yaşamadan çocuklarıyla kaliteli zaman geçirebilmeleri için iş yaşamı düzenlenecektir.

YAŞLILARIMIZ VE AİLELERİ DESTEKLERLE RAHATA KAVUŞACAK

CHP ailenin temel direği olan yaşlıların refah içinde yaşaması için **Aile Destekleri Sigortası uygulamasının bir parçası olarak Yaşlı Bakım Destekleri sunacaktır. Bağımlı nüfusun temel ihtiyaçlarının aileleri sıkıntıya sokmadan karşılanması hayati önemdedir. Bu nedenle, yaşlıların evde bakımı yalnızca ailelerinin üzerine yüklenmeyecek, her türlü hizmetin eğitilmiş uzmanlar tarafından hanelere götürüleceği bir yapıya kavuşturulacaktır.** Aile bireylerine maddi desteğin yanı sıra eğitim desteği ve psikolojik destek de sunulacaktır. Kurumlarda ve evde bakım hizmeti, sağlık hizmetleri ve sosyal hizmetler koordinasyon içinde sunulacaktır. Bakım hizmetleri çeşitlendirilecek, gündüz bakım merkezi uygulaması hayata geçirilecek ve kurumlardaki personelin niteliği ve niceliği artırılabilecektir.

Tüm yaşlılar sağlık güvencesine kavuşturulacak ve temel sağlık hizmetlerinden ücretsiz olarak faydalanacaktır. Alzheimer ve demans hastalıkları için ihtisaslaşmış bakım sunan hastane ve huzurevlerinin kurulmasına öncelik verilecektir. Emeklilerimiz insan onuruna yaraşır ücret alacak, hiçbir yaşlımız muhtaç olmayacaktır.

Cumhuriyet Halk Partisi İktidarında Aile Destekleri Sigortası Gelecek

"Türkiye'yi içine düştüğü girdaptan biz kurtaracağız. Başka kurtarıcı yok. Ekonomik açıdan, sosyal açıdan vatandaşın karşılaştığı bütün sorunları çözme konusunda çok kararlı bir tutum sergileyeceğiz. Cumhuriyet Halk Partisi iktidarında Aile Destekleri Sigortası gelecek. Hiçbir çocuk bu coğrafyada yatağa aç girmeyecek. Bunları yapabilir miyiz? Elbette yaparız, niye yapmayalım, son derece basit kurallar bunlar. Bir yasa çıkaracaksınız Aile Destekleri Sigortası diye. Aile Destekleri Sigortası'nda her ay düzenli olarak yoksul hanede kadının banka hesabına para yatacak. Kadın gidecek bankadan parasını çekecek, çoluk çocuğunun rızkını sağlayacak. Böylece onun yoksulluğu afişe edilmeyecek. Onun yoksul olduğunu sadece sosyal devlet bilmiş olacak. Biz yoksullukla mücadeleyi inanç temelli aynı zamanda hukuk temelli aynı zamanda adalet temelli aynı zamanda hayata geçirmiş oluyoruz.

Aile Destekleri Sigortası'nı uygulayacağız. Böylece geliri olmayan veya geliri belli bir rakamın altında olan bütün ailelere Aile Destekleri

Sigortası'ndan katkı yapılacaktır.

Bu 1971 yılında parlamentoda kabul edilmiş 102 sayılı sözleşme, bunun hayata geçirileceği söylenmiş. Aile Destekleri Sigortası 50 yıldır bekliyor. Çünkü özellikle AK Parti yoksulluğu sonlandırmak değil yoksulluğu yöneterek oy devşirme politikası olarak gördü bunu. Biz bu alanı tümüyle bu anlayıştan arındıracağız, eğer bir yerde yoksulluk varsa doğrudan

doğruya yoksullukla mücadele için aileye de belli bir gelir güvencesini sağlayacağız. Sağlıklı ve tutarlı bir vergi politikasıyla bu sağlanabilir. Devlette olağanüstü bir israf var, israf büyük ölçüde engellenebilir. Kaynaklar verimli ve doğru yerde ve zamanda kullanılabilir. Çünkü Türkiye çok dinamik bir ülke aslında. Umutsuzluğu değil umudu büyütme zorundayız."

kemal
felcdaroğlu

